

Szuhai Iлона: A migrációs képzés tapasztalatai a Nemzeti Közszerológati Egyetemen

Kulcsszavak: *Nemzeti Közszerológati Egyetem, Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék, migrációs képzés, hallgatói vélemények*

Bevezetés

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának Bevándorlási és Állampolgársági Tanszéke felmérést készített a migrációs szakirányú végzős hallgatók között 2015-ben és 2016-ban. A kérdőíves felmérés célja, hogy a nappalis migrációs szakirányú évfolyamoktól visszajelzést kapjon mind a tanszék, mind a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal a hároméves képzés tapasztalatairól. A felmérés eredményeinek ismertetése kapcsán a tanulmány bemutatja a migrációs képzés helyét és szerepét a rendészeti felsőoktatásban, valamint a Nemzeti Közszerológati Egyetem Bevándorlási és Állampolgársági Tanszékének létrehozásának körülményeit.

A migrációs képzés helye és szerepe a Nemzeti Közszerológati Egyetemen

A Nemzeti Közszerológati Egyetem 2012. január 1-jén kezdte meg működését. Az intézmény a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rendőrtiszti Főiskola és a Corvinus Egyetemből kivált Közigazgatás-tudományi Kar összevonásával alakult meg. Létrehozása megteremtette az egységes közszerológati alapképzés strukturális, intézményi és személyzeti feltételeit és a magas színvonalú közigazgatási képzést biztosító rendszer alapjait. A szervezeti változások¹ alapján a Zrínyi Egyetem alapjain jött létre a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, a Rendőrtiszti Főiskola a Rendészettudományi Karrá alakult át, míg a Corvinus Egyetemből kivált Közigazgatás-tudományi Kar önálló karrá alakult.²

Az Egyetem elsődleges célja a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományának magas színvonalú képzése, ezzel együtt az egységesülő közszerológati életpályák közötti átjárhatóság megteremtésének támogatása a képzések oldaláról. A Nemzeti Közszerológati Egyetem működésének alapelveit és céljait a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló

¹ Az egyetem megalakulása óta több változás is történt: megalakult a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, illetve a Közigazgatás-tudományi Kar Államtudományi és Közigazgatási Karrá alakult.

² Kovács Gábor: A Nemzeti Közszerológati Egyetem mint a közszerológati képzés bázisa; a jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások. 371. o. <http://www.peschor.hu/periodika/XIII/kovacs.pdf>.

2011. évi CXXXII. törvény a következőképpen foglalja össze: „A magyar felsőoktatási rendszer részeként a közigazgatási, rendészeti és katonai képzést folytató Nemzeti Közszolgálati Egyetem tevékenységének célja a közigazgatást, a hon- és rendvédelmet érintő tevékenységet végző szakemberek képzése, a hon- és rendvédelmi szervek tisztii utánpótlásának biztosítása, valamint az egységesülő közszolgálati életpályák közti átjárhatóság megteremtése. Az intézménynek a tisztii utánpótlás képzése során tekintettel kell lennie a Magyar Honvédség és a rendészeti szervek feladataira, sajátos szolgálati és életviszonyaira, valamint az egyes hivatásrendek képzési és kiképzési rendszereiben előzetesen megszerzett ismeretekre is.” Az egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény kimondja, hogy „Az Országgyűlés felismerve, hogy a közszolgálaton belül a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására a közszolgálati életpályamodellt támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közszolgálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni.”³

Az Egyetem képzési portfóliója egy összetett képzési szerkezeten alapul, amelyben megtalálhatók az alap-, mester- és doktori képzések, illetve a szakirányú továbbképzések, a felsőfokú szakképzések és az átképzések. Az Egyetem átfogó felkészítést, biztos tudást és életpályát biztosít a közigazgatás valamennyi szintjén és típusánál. Az itt szerzett végzettség a munkaerőpiacon jól hasznosítható. A képzési kínálat lefedi a közszolgálati szervek, a fegyveres és rendészeti szervek, valamint olyan gazdasági társaságok és non-profit intézmények körét, amelyek kapcsolatban állnak a közigazgatási szervekkel.⁴

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2015-2020-ig tartó időszakra vonatkozó Intézményfejlesztési Terve szerint az NKE „Az együttműködés Egyeteme” („University of cooperation”), a társadalmi igények, nemzetstratégiai-kormányzati célok és az egyetemi autonómia közötti hatékony együttműködés modellje. Az intézményfejlesztési terve középtávú víziója, hogy az NKE legyen:

- Magyarország egyik legjobb és legvonzóbb egyeteme;
- a magyar közszolgálat fejlesztésének, a közszolgálati életpályának stabil oktatási és kutatási bázisa;
- a hazai és a külhoni magyar nyelvű felsőoktatás elkötelezett támogatója;
- Európa és a világ vezető egyetemeivel szövetségben aktív részese a nemzetközi felsőoktatási és tudományos kapcsolatoknak.

³ Uo. 372.

⁴ Uo. 374-375.

1. ábra: Az NKE együttműködési modellje.⁵

Az NKE legfontosabb és alapvető célja a közszerületi szervek tevékenységét megalapozó és azt fejleszteni képes tudás megszerzéséhez szükséges kutatások megszervezése és támogatása, alapvetően szervezett együttműködés útján. Az Egyetem missziójának nemzeti dimenziója a tudomány művelésének és a közszerületnak, mint hivatásnak a metszetében a magyar állam erősítése, a közszerület-fejlesztés oktatási és kutatási megalapozása. Az NKE tudományos missziójának középpontjában az „államtudomány”, azaz az állam és a közszerület átfogó, multidiszciplináris, komparatív és alkalmazott megközelítésére épülő államkutatások állnak. Európai dimenzióban az Egyetemnek a közszerületiség ethosát a tudomány eszközeivel kell erősítenie az európai integrációkban és a transzatlanti kapcsolatokban is. Globális dimenzióban az Egyetemnek a nemzeti és az európai kultúra értékrendjét képviselve kell alakítania nemzetközi szerepvállalását.⁶

A fentiekben bemutatott felsőoktatási környezetbe illeszkedik bele a migrációs képzés, amelynek felsőoktatási alapképzésként való megjelenése nemzetközi tekintetben is innovációnak tekinthető, hiszen a „Nemzeti Közszerületi Egyetemen megvalósuló államtudományi, katonai és rendészeti képzés integrált, egyetemi szintű kialakítása nemzetközi összevetésben is egyedülálló gyakorlat.”⁷ A migrációs szakirány kialakítása a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója, dr. Végh Zsuzsanna kezdeményezésére valósult meg. Racionális igény volt, hogy korunk migrációs

⁵ A Nemzeti Közszerületi Egyetem Intézményfejlesztési Terve 2015-2020. 3. o.

⁶ A Nemzeti Közszerületi Egyetem Intézményfejlesztési Terve 2015-2020. 7-13.o.

⁷ Hautzinger Zoltán: A migráció és az idegenjog rendészeti felsőoktatásáról. In: Deák József et al. (Szerk.) A toll sokszor erősebb, mint a kard. NKE Rendészettudományi Kar, Budapest, 2016. 114. o.

kérdéseire válaszolni tudó szakemberek foglalkozzanak a migrációs feladatokkal, ezzel párhuzamosan a migrációs képzés rendészeti felsőoktatásbeli elhelyezése a külföldiek igazgatásával és rendészetével kapcsolatos rendészeti, de nem rendőrségi feladatok elméleti és gyakorlati tudnivalóinak összefoglalását célozta. Különleges a migrációs képzés abban is, hogy akkreditálása a rendészeti felsőoktatás részeként, azonban civil szakirányként történt. Ezt a Hivatal speciális helyzete is magyarázza, hiszen a Hivatal a Belügyminisztérium alárendeltségében, sajátos rendészeti feladatokat ellátó szervezetként működik. A Hivatal azonban nem rendvédelmi szerv, ezért a migrációs képzés civil szakirányként, vagyis nem a hivatásos rendvédelmi (rendőri, büntetés-végrehajtási, pénzügyőri vagy katasztrófavédelmi), hanem speciális kormánytisztviselői (idegenrendészeti, menekültügyi és állampolgársági jogi ügyintézői) feladatokra készíti fel.⁸

Ezekkel az igényekkel és célkitűzésekkel, a minőségbiztosítás és az innováció jegyében hozta létre a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal a Bevándorlási és Állampolgársági Tanszéket, amely 2012 márciusában kezdte meg működését az Egyetem Rendészettudományi Karán. A tanszék beépítése a hivatali, illetve az egyetemi szervezetrendszerbe stratégiai jelentőségű volt.⁹ Az Egyetemen és a Rendészettudományi Karon belül is új egységként működő tanszék a migrációval összefüggő diszciplínák általános oktatásának felelőssévé vált, és bekapcsolódott más karok (Közigazgatás-tudományi, később Államtudományi és Közigazgatási Kar, Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar) migrációt érintő oktatásába is.¹⁰ Legfontosabb küldetése az oktatói és kutatói munka megismertetése és elfogadtatása a migráció tudományán belül, továbbá elsődleges feladata a migráció jelenségének kutatása.¹¹

A tanszék működését a Hivatal finanszírozza, hiszen az állandó munkatársakat a Hivatal a saját személyi állományából kirendeléssel biztosítja. A tanszék oktatási tevékenységét további munkatársak is segítik eseti jelleggel az állampolgársági, a menekültügyi és az okmányismereti területen. Ezzel a megoldással a Hivatal egy speciális képzést támogat, melynek eredményeként olyan szakképzett és felkészült okleveles munkatársakat kap, akik a tanulmányaik befejezése után azonnal meg tudják kezdeni az érdemi munkát minden további felkészítési időszak nélkül. A Hivatal a tanulmányok idejére ösztöndíjat és szakmai gyakorlatot nyújt a hallgatóknak, majd a diploma megszerzése után elhelyezkedést biztosít számukra minimum a képzés idejével azonos időtartamra. A hallgatók visszajelzései megerősítik, hogy ez az egyik oka annak, hogy a rendészeti igazgatás migrációs szakirányt egyre több hallgató első helyen jelöli meg és magas pontszámmal jelentkezik erre a képzési formára. A népszerűségét annak is köszönheti, hogy bár a migráció

⁸ Uo.

⁹ Uo. 116. o.

¹⁰ Uo.

¹¹ Uo. 117. o.

számos tudományhoz kapcsolódó képzésben megjelenik¹² valamilyen felsőoktatási stúdiumként, azonban ilyen, a migráció egészét érintő komplex ismereteket nem nyújtanak a tantárgyi programok a felsőoktatás más intézményeiben. A migrációs szakirányon az első évfolyam 2015-ben, a Hivatal megalapításának tizenötödik évfordulóján végzett jó eredménnyel, ami méltó megkoronázása az egységes migrációs szervezet tizenöt éves működésének.

A Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék felmérési eredményei

A tanszék a migrációs szakirány mindkét végzős évfolyam hallgatóinak körében kérdőíves felmérést végzett, először 2015-ben 17 hallgató, majd 2016-ban 10 hallgató részvételével. A kérdőívet úgy állítottuk össze, hogy képet kapjunk a hallgatók:

- elégedettségéről a szakirány képzésének egészével kapcsolatban;
- tanulási motivációjáról;
- aktuális tanulmányi helyzetéről: tanul-e párhuzamosan valamilyen más felsőoktatási intézményben, milyen nyelvvizsga bizonyítvánnyal rendelkezik;
- a jövőbeni tanulmányi terveiről: tervezi-e, hogy folytatja a tanulmányait, ha igen, akkor milyen területen.

Részletesen kérdeztünk rá a tanszék óráival kapcsolatos tapasztalatokra: szakmai tartalom, oktatási módszer, infrastrukturális feltételek, az elsajátított tananyag egyéni hasznosíthatósága, a megadott szakirodalom mennyisége és minősége, a tanórán kívüli konzultációs lehetőség, a képzéssel kapcsolatos tájékoztatás, illetve az oktatók felkészültsége. Ezen felül lehetőségük volt a hallgatóknak indokolással is kifejezni, hogy melyik tantárgy nyerte el különösen a tetszésüket, illetve nemtetszésüket; továbbá milyen, jelenleg nem oktatott tantárgy oktatását tartaná indokoltnak, illetve melyik jelenleg oktatott tárgyat hagyná ki a kínálatból. Szintén részletesen kifejthették a véleményüket a szakmai gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalataikról. Az alábbiakban összefoglaljuk a felmérés eredményeit.

A 2015-ben végzett osztály felmérése 17 fő részvételével

Elégedettség a szakirány három éves képzésének egészével kapcsolatban

A válaszadók 18 százaléka „nagyon elégedett” volt, 38 százaléka jónak, 44 százaléka közepesnek értékelte a *képzés egészét*. Ehhez kapcsolódóan a válaszadók 47 százaléka úgy vélte, hogy a

¹² Uo. 122. o.

tanulmányai teljes mértékben bővítették új ismeretekkel a tudását, és szintén 47 százalék értékelte jónak, illetve 6 százalék közepesnek az ismeretek bővítését.

A tanulási motiváció

Ennél a kérdésnél a válaszadók rangsorolták, hogy a tanulmányaikat a szakmai előrelépés, a munkahelyi elvárás, az anyagi helyzet javulása, vagy egyéb tényezők motiválják. A *szakmai előrelépést* a válaszadók 53 százaléka sorolta első és 47 százaléka a második helyre. A *munkahelyi elvárást* 18 százalék sorolta az első, 6 százalék a második és 76 százalék sorolta a harmadik helyre. Az *anyagi helyzet javulását* 29 százalék jelölte az első, 47 százalék a második és 23,5 százalék a harmadik helyen. Egyéb tényezőként 6 százalék jelölte meg a biztos munkahelyet.

Az aktuális tanulmányi helyzet

A válaszadók közül a felmérés időpontjában senki sem tanult párhuzamosan más felsőoktatási intézményben. A válaszadók 96 százaléka rendelkezett valamilyen *államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvánnyal*. Ezek közül 62,5 százalék rendelkezett ilyen bizonyítvánnyal angol, 25 százalék német nyelvből, illetve 12,5 százalék angol és német nyelvből. A nyelvvizsga szintje 25 százalék esetében felsőfokú és 75 százaléknál középfokú volt. A jövőben a válaszadók 76,5 százaléka tervezi, hogy *folytatja tanulmányait* valamilyen felsőoktatási intézményben, ebből 77 százalékban a jogot jelölték meg. 53 százalék szeretné a Nemzeti Közszolgálati Egyetem mesterképzésén folytatni a tanulmányait.¹³

A Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék által meghirdetett órákkal kapcsolatos tapasztalatok

Az órák *szakmai tartalmával* kapcsolatban 35 százalék volt maximálisan elégedett, 53 százalék jelölte jónak és 12 százalék értékelte közepesre. Az *oktatási módszerekkel* 6 százalék volt maximálisan elégedett, 47 százalék szerint jók, 41 százalék szerint közepesek és 6 százalék szerint elégségesek voltak. Az *infrastrukturális feltételeket* 12 százalék értékelte maximálisan megfelelőnek, 6 százalék jónak, 29 százalék közepesnek, 41 százalék elégségesnek és 12 százalék elégtelennek. Az *elsajátított tananyag egyéni hasznosíthatóságát* 18 százalék maximálisan jónak, 64 százalék jónak, 18 százalék közepesnek értékelte. A *megadott szakirodalom mennyisége és minősége* 47 százaléknak maximálisan megfelelő, 41 százaléknak jó és 12 százaléknak közepes

¹³ A jövőbeni tanulmányi tervekkel kapcsolatos két kérdésnél átfedés mutatkozott a válaszokban, ez annak tudható be, hogy több irányú továbbtanulási elképzelésük van a végzős hallgatóknak, azonban még nem döntöttek.

volt. A *tanórán kívüli konzultációs lehetőség* 70 százalék számára maximálisan megfelelő volt, 18 százalék jónak, 6 százalék közepesnek és 6 százalék elégségesnek értékelte. A *képzéssel kapcsolatos tájékoztatást* 6 százalék maximálisan jónak, 35 százalék jónak, 41 százalék közepesnek és 18 százalék elégségesnek ítélte. A *tanárok felkészültsége* 37,5 százalék szerint kiváló, 50 százalék szerint jó, 12,5 százalék szerint közepes volt. Néhány válaszadó a következő észrevételekkel egészítette ki az értékelést: Egy válaszadó kiemelte a szakmai napok jelentőségét a tananyag elsajátításával kapcsolatban. Egy válaszadó megjegyezte, hogy mindegyik oktató napra készen felkészült volt és színvonalas órákat tartott. Egy válaszadó több csoportos munkát javasolt.

A képzési portfólióval kapcsolatos kérdések

A válaszadók 76,5 százaléka szerint volt *olyan tantárgy, amelyik különösen tetszett*. Ezek közül konkrétan megjelölték (indokolással) a büntetőjogot (hasznosítható ismeretek), az idegenrendészetet (érdekes), a kriminológiát, a pedagógiát, a polgári jogot (hasznos), a pszichológiát (a szakirányhoz kapcsolódóan is adott újat) és a szakmai tárgyakat (szélesítették a látókört).

Ennek ellentétéként a válaszadók 41 százaléka szerint volt *olyan tantárgy, amelyik különösen nem tetszett*. Ezek közül konkrétan megjelölték (indokolással) a büntető eljárásjogot, az okmányismeretet (nem volt összhang a hallgatók és az oktató között), a politológiát (munkája során nem tudja hasznosítani) és a számítástechnikát.

A válaszadók 53 százaléka szerint volt olyan tantárgy, amely *szerepelt a kurzuskínálatban, azonban kihagyná a listából*. Ezek közül a következőket jelölték meg: büntető eljárásjog, etika, kommunikáció, kriminológia, pedagógia, politológia, számítástechnika, veszélyhelyzet-kezelés és vezetéselmélet.

A válaszadók 29 százaléka szerint van *olyan kérdéskör, amely nem szerepelt a tantárgyi kínálatban, azonban oktatását indokoltnak tartaná*. Ezek közül a következőket jelölték meg: határrendészet (fontos), konzuli jog (szükséges lenne a szakirányon), kriminalisztika (meghallgatás-technikák), migrációs szaknyelv (csak rendőri szaknyelvet tanultak), a migránsok egészségügyi helyzete, protokoll (szükséges lenne a szakirányon), speciális idegen nyelvek (szükséges lenne a szakirányon). A *vizsgakövetelményeket* a válaszadók 82 százaléka közepesen nehéznek találta, 6 százalék nagyon nehéznek, 6 százalék inkább könnyűnek és szintén 6 százalék könnyűnek érezte.

A szakmai gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatok

A válaszadók 47 százaléka maximálisan elégedett volt a *szakmai gyakorlatok egészével*. 35 százalékuk jónak és 18 százalékuk közepesnek értékelte azokat. A válaszadók 53 százaléka szerint a szakmai gyakorlatok maximálisan bővítették a tudásukat új ismeretekkel, 35 százalékuk jónak és 12 százalékuk közepesnek ítélte az új ismereteket. Az értékelést a következő észrevételekkel egészítették ki a hallgatók: A gyakorlat alapján könnyebb a tanulás, az elméleti tudást a gyakorlati feladatokhoz lehet társítani. Sok újat tanultak. Érdekes volt látni a jogszabályok alkalmazását a gyakorlatban. Egy válaszadó szerint tanév közben is hasznos lenne a szakmai gyakorlat már az alsóbb évfolyamokban is. Egy válaszadó szerint a szakmai gyakorlat során a kezdeti foglalkoztatottság néhány nap múlva csökkent. Néhány válaszadó jelezte, hogy minden hallgatónak el kellene jutnia mindegyik szakterületre a gyakorlat során.

A 2016-ban végzett osztály felmérése 10 fő részvételével

Elégedettség a szakirány három éves képzésének egészével kapcsolatban

A válaszadók 20 százaléka jónak, 60 százaléka közepesnek és 20 százaléka elégségesnek értékelte a *képzés egészét*. Ehhez kapcsolódóan a válaszadók 10 százaléka úgy vélte, hogy a tanulmányai teljes mértékben bővítették új ismeretekkel a tudását, 60 százalék értékelte jónak, illetve 30 százalék közepesnek az ismeretek bővítését.

A tanulási motiváció

Ennél a kérdésnél a válaszadók rangsorolták, hogy a tanulmányaikat a szakmai előrelépés, a munkahelyi elvárás, az anyagi helyzet javulása, vagy egyéb tényezők motiválják. A *szakmai előrelépést* a válaszadók 37,5 százaléka sorolta első, 25 százalék a második és 37,5 százalék a harmadik helyre. A *munkahelyi elvárást* 12,5 százalék sorolta az első, 37,5 százalék a második és 50 százalék sorolta a harmadik helyre. Az *anyagi helyzet javulását* 50 százalék jelölte az első, 37,5 százalék a második és 12,5 százalék a harmadik helyen. Egyéb tényezőként 12,5 százalék jelölte meg az önfejlesztést.

Az aktuális tanulmányi helyzet

A válaszadók közül a felmérés időpontjában senki sem tanult párhuzamosan más felsőoktatási intézményben. A válaszadók 90 százaléka rendelkezett valamilyen *államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvánnyal*. Ezek közül 78 százalék rendelkezett ilyen bizonyítvánnyal angol, 11 százalék német és 11 százalék egyéb nyelvből. A nyelvvizsga szintje 33 százalék esetében felsőfokú és 67 százaléknál középfokú volt. A jövőben a válaszadók 70 százaléka tervezi, hogy folytatja tanulmányait valamilyen felsőoktatási intézményben, ebből 50 százalékban a jogot, 37,5 százalékban egyéb tanulmányokat (pl. média) és 12,5 százalékban a nemzetközi tanulmányokat jelölték meg. 44 százalék szeretné a Nemzeti Közszolgálati Egyetem mesterképzésén folytatni a tanulmányait.

A Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék által meghirdetett órákkal kapcsolatos tapasztalatok

Az órák *szakmai tartalmát* 60 százalék jelölte jónak, 30 százalék értékelte közepesre és 10 százalék elégségesre. Az *oktatási módszerek* 10 százalék szerint voltak jók, 70 százalék szerint közepesek és 20 százalék szerint elégségesek voltak. Az *infrastrukturális feltételeket* 50 százalék jónak, 30 százalék közepesnek és 20 százalék elégségesnek értékelte. Az *elsajátított tananyag egyéni hasznosíthatóságát* 40 százalék jónak és 60 százalék közepesnek ítélte. A *megadott szakirodalom mennyisége és minősége* 10 százaléknak maximálisan megfelelő, 30 százaléknak jó, 50 százaléknak közepes és 10 százaléknak elégséges volt. A *tanórán kívüli konzultációs lehetőség* 30 százalék számára maximálisan megfelelő volt, 60 százalék jónak és 10 százalék közepesnek értékelte. A *képzéssel kapcsolatos tájékoztatást* 10 százalék maximálisan jónak, 30 százalék jónak, 30 százalék közepesnek és 30 százalék elégségesnek érezte. A *tanárok felkészültsége* 12,5 százalék szerint kiváló, 25 százalék szerint jó, 62,5 százalék szerint közepes volt. Egy válaszadó szerint az oktatási módszerek többnyire nem voltak hatékonyak, voltak olyan oktatók, akik alig rendelkeztek naprakész ismeretekkel.

A képzési portfólióval kapcsolatos kérdések

A válaszadók 50 százaléka szerint volt *olyan tantárgy, amelyik különösen tetszett*. Ezek közül konkrétan megjelölték a kommunikációt, a közigazgatási eljárásjogot, az okmányismeretet, a pszichológiát és a szociológiát.

Ennek ellentétéként a válaszadók 50 százaléka szerint volt *olyan tantárgy, amelyik különösen nem tetszett*. Ezek közül konkrétan megjelölték a büntetőjogot (elegedőnek tartanak rövidebb, tömörebb formában, a migrációval kapcsolatos bűncselekményekre koncentráltan), a hadelméletet,

az integrált rendőri ismereteket, a közös közszolgálati gyakorlatot, a közpénzügyeket, a politikai földrajzot, a politológiát, a rendőri testnevelést és a szervezés és szervezéseméletet.

A válaszadók 70 százaléka szerint volt olyan tantárgy, amely *szerepelt a kurzuskínálatban, azonban kihagyná a listából*. Ezek közül a következőket jelölték meg: büntetőjog (elegendő lenne könnyített mennyiség és követelmény), hadelmélet, integrált rendőri ismeretek (túl speciális tárgy), katasztrófavédelem, katonai védelem, közös modulos tantárgyak, közpénzügyek, kriminalisztika, kriminológia, politológia, szaknyelv (több hallgatónak hiányzik a nyelvi alapismeret, azért nincsenek egy szinten a hatékony szakmai nyelvoktatáshoz).

A válaszadók 90 százaléka szerint van *olyan kérdéskör, amely nem szerepelt a tantárgyi kínálatban, azonban oktatását indokoltnak tartaná*. Ezek közül a következőket jelölték meg: kriminalisztika, kulturális orientáció, okmányismeret (magasabb óraszámokban lenne szükséges), országinformációs ismeretek (történelem, kultúra, jelenlegi helyzet), önvédelmi képzés, szakmai idegen nyelv az angolon kívül. A *vizsgakövetelményeket* a válaszadók 90 százaléka közepesen nehéznek és 10 százalék inkább könnyűnek érezte.

A szakmai gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatok

A válaszadók 40 százaléka maximálisan elégedett volt a *szakmai gyakorlatok egészével*. 30 százalékuk jónak és 30 százalékuk közepesnek értékelte azokat. A válaszadók 50 százaléka szerint a szakmai gyakorlatok maximálisan bővítették a tudásukat új ismeretekkel, 40 százalékuk jónak és 10 százalékuk közepesnek ítélte az új ismereteket. Az értékelést a következő észrevételekkel egészítették ki a hallgatók: A szakmai gyakorlat jól kiegészítette az elméleti ismereteket. Sajnos nem ismerhettek meg minden szakterületet, ami nehezítette a végleges hely megválasztását. Egy válaszadó szerint egy osztályon eredménytelenül töltötték az időt, részben a munkatársak leterheltsége miatt.

Összegzés

Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy egy ilyen fiatal szakirányról közvetlen visszajelzést kapjon mind a tanszék, mind a Hivatal a jövőre nézve, különösen a négyéves képzési program szem előtt tartásával. A két évfolyam értékelésének összehasonlítása azt mutatja, hogy a kisebb létszámú második évfolyam kritikusanabbon ítélte meg a szakirány három éves képzésének egészét. Az feltételezhető, hogy nagyobb elvárásokkal érkeztek az egyetemre, mint az első évfolyam. A

tanulmányokkal kapcsolatos motivációk rangsorolásánál, míg az első évfolyam több mint fele a szakmai előrelépést helyezte az első helyre, addig a második évfolyam közel 30 százalékban az anyagi helyzet javulását tekintette elsődlegesnek. Mindkét évfolyamnál egy-egy kivétellel mindenki rendelkezett államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvánnyal, legtöbben középfokú angollal. Mindkét évfolyamnál a hallgatók több mint fele tervezte a továbbtanulást, azonban több irányú továbbtanulási elképzelésük volt és még nem döntötték el, hogy melyik intézményt választják.

A szakirány három éves képzésének értékeléséhez hasonlóan a tanszék óráival kapcsolatban is egyértelműek kitérnek a válaszokból, hogy az ötfokú skálán (ahol az 5 a legjobb) a második évfolyam egy-egy fokkal gyengébbre értékelte a megadott tényezőket. Míg az első évfolyam esetében a szakmai tartalomra, az oktatási módszerekre, az elsajátított tananyag egyéni hasznosíthatóságára, a megadott szakirodalom mennyiségére és minőségére, a tanórán kívüli konzultációs lehetőségre és a tanárok felkészültségére a válaszadók több mint fele 5-ös és 4-es minősítést adott, addig a második évfolyam válaszadóinak több mint fele csak a szakmai tartalomra és a tanórán kívüli konzultációs lehetőségre adott 5-ös és 4-es minősítést. Az első évfolyam csak az infrastrukturális feltételeket (3-as és a 2-es minősítés) és a képzéssel kapcsolatos tájékoztatást (4-es, 3-as és 2-es minősítés) értékelte gyengébbnek. A második évfolyam viszont az elsajátított tananyag egyéni hasznosíthatóságát, a megadott szakirodalom mennyiségét és minőségét, az infrastrukturális feltételeket és a tanárok felkészültségét is 4-es és 3-as minősítéssel értékelte. Az oktatási módszer 3-as, a képzéssel kapcsolatos tájékoztatás 4-es, 3-as és 2-es minősítést kapott. A vizsgakövetelményeket mindkét évfolyam esetében a válaszadók több mint fele közepesen nehéznek érezte. Mindkét évfolyam esetében a válaszadók közel fele a szakmai gyakorlatok egészét maximálisan jónak értékelte.

A tantárgyak tetszési mutatójával, illetve szükségességével kapcsolatban mindkét évfolyamnál az látható, hogy szubjektív módon ítélik meg a különféle tárgyakat. Előfordult, hogy amit egyes hallgatók kihagynának a kurzuskínálatból, azt más hallgatók fontosnak tartanak. Egyes észrevételekkel kapcsolatban viszont – amelyek szerint a hallgatóknak nehézséget okozott a végleges szakterület megválasztása a Hivatalon belül, mert nem ismerhettek meg minden szakterületet a gyakorlatok során – már tett lépéseket a tanszék. Egyrészt az oktatók részletesebben bemutatják a Hivatal szakterületeit a tanórákon, másrészt figyelembe veszi a tanszék ezt a felvetést a szakmai gyakorlatok tervezésénél. Ezekre a problémákra megoldást nyújthat továbbá a rendészettudományi felsőoktatás fejlesztése¹⁴ a rendészeti, illetve a bűnügyi alapképzési szakok háromról négyéves programmá bővítésével, amely a migrációs tantárgyi kínálatát is kiegészítheti olyan tárgyakkal, amelyeknek kifejezetten az a célja, hogy a hallgatók már az első évfolyam első

¹⁴ Hautzinger: i. m. 121. o.

félévben személyesen megismerjék a Hivatal szakterületeit és működését, továbbá olyan tárggyal, a hangsúlyt fektet a részletes országinformációs ismeretekre.

A tanszék egészét érintően az oktatók felkészülését, illetve az aktív tudományos tevékenységüket továbbra is prioritásként kezeli a tanszék, hiszen a migrációs szakirány hallgatói – más szakirányokhoz hasonlóan – a tanulmányaik mellett minden évben kiemelkedő tudományos munkát végeznek a kari és az országos tudományos diákköri konferenciákon, részt vesznek az egyetem tudományos munkájában, valamint színvonalas szakdolgozatokat készítenek a migrációhoz kapcsolódó témakörökben. Ehhez a tanszék mellett a Hivatal is minden segítséget megad a hallgatók részére mind adatszolgáltatással, mind pedig a munkafolyamatok megismertetésével.

A hallgatók visszajelzései és javaslatai sokat segítenek abban, hogy a tanszék a lehető legmagasabb színvonalon folytassa az oktatási tevékenységet elősegítve ezzel a Hivatal új munkatársainak minőségi felkészítését, hiszen a tanszék oktatási tevékenységének fejlesztése¹⁵ egyfelől a tanszéki kutatások oktatásba történő beépülésének követelménye, másfelől a rendszertudományi felsőoktatási képzés korszerűsítése miatt is fontos.

A tanszék oktatói tevékenységének fejlesztéséhez a hallgatói vélemények mellett a Hivatal végzett hallgatókkal kapcsolatos tapasztalatai is segítséget nyújtanak. Megkérdeztük¹⁶ ezért a Hivatal főigazgatójának általános helyettesét az új kollégákról. Dr. Kiss Attila elmondta, hogy a migrációs szakirányon végzett munkatársakkal kapcsolatos tapasztalatok nagyon pozitívak. Az első évfolyam hallgatói 2015 júliusában kezdték meg munkájukat a Hivatalnál, amikor a legnagyobb nyomás nehezedett a menekültügyi szakterületre. Az új munkatársak az egyetemi képzés során szerzett szakismereteiknek köszönhetően az eltérő képzettségű kollégákhoz képest gyorsabban képesek önálló, érdemi munkavégzésre valamennyi szakterületen. A migrációs tárgyú törvények ismerete, illetve a szakmai gyakorlatokon szerzett ismereteik nagyban elősegítették a rájuk bízott ügyek gyors és szakszerű intézését. Az eddigi munkájuk során megerősítették a készségeiket, magabiztosabbá váltak és önálló kezdeményezéseikkel is hatékonyabbá teszik az ügyintézését. Egyértelműen megállapítható, hogy a szakirányú képzés során elsajátított szemléletmód megkönnyíti a szakterületek által alkalmazott jogszabályok összefüggéseinek a megértését. Az elméleti tudás és a közszolgálat iránti lojalitás alkalmassá teszi mindkét évfolyam végzett hallgatóit a szolgálati jogviszony betöltésére a Hivatalnál. Az új kollégák munkájának színvonala igazolja, hogy a közszolgálati életpályára tudatosan készülő kollégák lojalitása és elkötelezettsége jelentősen magasabb a többi munkatárséhoz képest, így körükben a fluktuáció is elhanyagolható mértékű. Amin még javítani lehetne, az a hallgatók látókörének szélesítése a szakterületekhez kapcsolódó ágazati jogszabályok terén. Figyelemmel arra, hogy a hallgatók döntő többsége közvetlenül a

¹⁵ Uo. 120. o.

¹⁶ Interjú dr. Kiss Attila úrral, a BÁH főigazgatójának általános helyettesével. 2016.10.04.

középiskola után került az egyetemre, ezért munkatapasztalata nem volt, élettapasztalata is kevés, ezért ennek kompenzációjaként már az egyetemi tanulmányok alatt is hangsúlyt kell fektetni a joganyag alkalmazásának jogeseteken keresztüli megismerésére.

A tanszék figyelembe kívánja venni a hallgatói véleményeket és a Hivatal tapasztalatait a minőségfejlesztésben, ezért a felmérést a jövőben minden migrációs szakirányú végzős évfolyamnál elvégezzük, így az összehasonlítás alapján követhetjük a változásokat.

Felhasznált irodalom

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Intézményfejlesztési Terve 2015-2020. http://uni-nke.hu/uploads/media_items/intezmenyfejlesztési-terv-2015-2020.original.pdf.

Hautzinger Zoltán: A migráció és az idegenjog rendészeti felsőoktatásáról. In: Deák József et al. (Szerk.) *A toll sokszor erősebb, mint a kard – Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Fórizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére*. NKE Rendészettudományi Kar, Budapest, 2016.

Kovács Gábor: *A Nemzeti Közsolgálati Egyetem mint a közszolgálati képzés bázisa; a jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások*. <http://www.pecshor.hu/periodika/XIII/kovacs.pdf>.